

EU og internationalt
Den 22. februar 2018
MFVM 456

SAMLENOTAT
Rådsmøde (miljø) den 5. marts 2018

1. Grønning af det europæiske semester
– *Udveksling af synspunkter*
 - 1a. Meddelelse om Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2018
KOM (2017) 690 *Side 2*
 - 1b. Meddelelse om EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater
KOM (2017) 63 *Side 5*
2. Cirkulær Økonomi – opfølgning på handlingsplan
– *Udveksling af synspunkter*
 - 2a. Meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi
KOM (2018) 28 *Side 9*
 - 2b. Meddelelse om en overvågningsramme for den cirkulære økonomi
KOM (2018) 29 *Side 15*
 - 2c. Meddelelse om gennemførelse af pakken om cirkulær økonomi: løsningsmuligheder vedrørende samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen
KOM (2018) 32 *Side 18*

NOTAT OM RÅDSMØDE (MILJØ) den 5. marts 2018

1. Grønning af det europæiske semester

1a. Meddelelse om Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2018 KOM(2017)690

Nyt notat.

Resumé

På rådsmøde (miljø) den 5. marts 2018 er der en udveksling af synspunkter om grønning af det europæiske semester, og herunder meddelelse om Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2018. Det Europæiske Semester for 2018 blev indledt den 21. november 2017 med offentliggørelse af Kommissionens årlige vækstundersøgelse. Vækstundersøgelsen skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for EU og medlemsstaterne. Kommissionen vurderer, at prioriteterne i sidste års vækstundersøgelse stadig er relevante. Prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse 2018 ligger derfor på linje med prioriteterne for 2017 og har følgende hovedoverskrifter: 1. Fremme af investeringer med henblik på at understøtte genopretningen og øge væksten på lang sigt. 2. Strukturreformer med henblik på at modernisere de europæiske økonomier. 3. Ansvarlig finanspolitik. Vækstundersøgelsen understreger desuden, at det er nødvendigt, at medlemsstaterne investerer i at effektivisere ressourcenyttelsen og skabe en mere cirkulær økonomi. Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 22. november 2017 meddelelse om årlige vækstundersøgelse 2018.

Vækstundersøgelsen skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for EU og medlemsstaterne.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2018 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formålet med den politiske drøftelse på rådsmødet (miljø) den 5. marts er at udveksle synspunkter om integration af miljø i semesterprocessen. Det europæiske semester har til formål at styrke ex-ante koordinationen af den økonomiske politik. Det vil sige integrerede drøftelser af medlemsstaternes økonomiske politik og vedtagelse af anbefalinger forud for vedtagelsen af national politik. Semesteret udgør den overordnede ramme for den praktiske gennemførelse af processerne i EU's økonomiske samarbejde, der håndteres af Rådet (økonomi og finans).

Kommissionen offentliggjorde den 21. november 2017 en samlet pakke vedrørende det europæiske semester 2018. Det europæiske semester 2018 blev indledt med offentliggørelsen af Kommissionens årlige vækstundersøgelse (Annual Growth Survey) og varslingsrapport om makroøkonomiske ubalancer samt udkast til økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed den 22. november 2017. Kommissionens årlige vækstundersøgelse skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter for EU.

Kommissionen vurderer, at prioriteterne i sidste års vækstundersøgelse stadig er relevante. Prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse 2018 ligger derfor på linje med prioriteterne for 2017 og har følgende hovedoverskrifter:

1. Fremme af investeringer med henblik på at understøtte genopretningen og øge væksten på lang sigt
2. Strukturreformers med henblik på at modernisere de europæiske økonomier
3. Ansvarlig finanspolitik.

For så vidt angår miljø konkluderer den årlige vækstundersøgelse, at investeringer, som øger den miljømæssige bæredygtighed, har potentiale til at øge produktiviteten i hele økonomien ved at forbedre ressourceeffektiviteten og sænke inputomkostningerne samtidig med, at de eksterne omkostninger og virkninger reduceres. Støtte til overgangen til cirkulær økonomi vil skabe nye job inden for innovative tjenester, vedligeholdelsestjenester og reparationstjenester og inden for udformning og fremstilling af nye og mere bæredygtige produkter. Potentielle specifikke områder omfatter offentlige udbud, investeringer i affalds- og vandinfrastruktur, byggeri, råvarer af kritisk betydning, biobrændstof og biokemikalier.

Kommissionen anfører også, at produktivitetsforøgende investeringer er afgørende for at sikre vækstudsigtene på længere sigt. Målrettede investeringer på en række områder, herunder cirkulær økonomi, kan øge både produktiviteten og beskæftigelsen.

Vækstundersøgelsen for 2018 og drøftelserne i fra blandt andet rådet (miljø) vil danne grundlag for Det Europæiske Råds generelle økonomisk-politiske retningslinjer i konklusionerne fra mødet den 22.-23. marts 2018. På baggrund af disse udarbejder medlemsstaterne deres stabilitets- eller konvergensprogrammer samt nationale reformprogrammer, som skal foreligge senest i april 2018.

Kommissionen nedsatte i december 2016 en højniveau ekspertgruppe vedrørende bæredygtig finansiering (sustainable finance). Opgaven for gruppen var, at komme med forslag til bedre integration af bæredygtighedsforslag i EU's ramme for finansielle politikker, beskytte det finansielle system mod risici fra miljø og mobilisere kapital fra finansielle ressourcer til bæredygtige investeringer. Ekspertgruppen har 31. januar 2018 offentliggjort sin rapport og anbefalinger. Rådet (økonomi og finans) ventes 20. februar 2018 at drøfte ekspertgruppens rapport og anbefalinger, og Kommissionen ventes i marts 2018 at offentliggøre en handlingsplan for bæredygtig finansiering, blandt andet baseret på rapportens anbefalinger.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Meddelelsen har i sig selv ingen direkte samfundsøkonomiske, statsfinansielle- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen har ikke i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget

Landbrug & Fødevarer og Dansk Industri støtter generelt meddelelsen og regeringens holdning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne generelt vil være opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt vækstundersøgelsens prioriteter om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer i medlemsstaterne og ansvarlig finanspolitik.

Regeringen er enig i, at investeringer i miljømæssig bæredygtighed kan øge produktiviteten i hele økonomien gennem højere ressourceeffektivitet og lavere inputomkostninger samtidig med, at eksterne miljøomkostninger reduceres.

Fra dansk side vurderes det overordnet, at den private sektors bidrag er afgørende for at nå miljø og klimamål nationalt i EU og globalt. Det er derfor væsentligt, at der sikres ordentlige rammevilkår for, at både finansielle og ikke-finansielle virksomheder kan bidrage til denne omstilling. Fra dansk side lægger man i den forbindelse vægt på, at regler og standarder er klare, forudsigelige og omkostningseffektive.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienterede om Kommissionens årlige vækstundersøgelse forud for rådsmødet (økonomi og finans) den 23. januar 2018. Samlenotat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. januar 2018.

Vækstundersøgelsen og varslingsrapporten samt anbefalingerne til euroområdet som helhed blev endvidere forelagt Folketingets Europaudvalg og Folketingets Finansudvalg i forbindelse med samrådet den 8. december 2017 som led i de to udvalgs proces for det nationale semester. Notat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. december 2018.

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om Kommissionens årlige vækstundersøgelse, varslingsrapport og euroområdeanbefalinger for 2018 forud for rådsmødet (økonomi og finans) den 5. december 2017. Samlenotat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 24. november 2017.

1b. Meddelelse om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet
KOM(2018)10

Nyt notat.

Resumé

På rådsmøde (miljø) den 5. marts 2018 er der en udveksling af synspunkter om grønning af det europæiske semester, og herunder Kommissionens meddelelse om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet. Meddelelsen er en opfølgning på det prioriterede mål nr. 4 i 7. miljøhandlingsprogram om bedre gennemførelse af EU-miljølovgivningen, samt den af Kommissionen udsendte meddelelse KOM(2017)63 i februar 2017 om "EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne". Handlingsplanen indeholder en række initiativer til EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet. Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 3. februar 2017 meddelelse om EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2018 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Meddelelsen er en opfølgning på det prioriterede mål nr. 4 i 7. miljøhandlingsprogram om bedre gennemførelse af EU miljølovgivningen, samt den af Kommissionens meddelelse KOM(2017)63 fra februar 2017 om "EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater", som også indeholdt en vejledning til medlemsstaterne om forslag til bedre gennemførelse af miljøreglerne samt 28 landerapporter, herunder en landerapport med vurdering af Danmarks implementering af lovgivningen. Dette initiativ vil blive gentaget hvert andet år. Den næste pakke med landerapporter og en tværgående rapport vil blive fremlagt i begyndelsen af 2019.

Kommissionens analyse viste, at der er store udfordringer med implementeringen af miljølovgivningen på tværs af EU. De tværgående udfordringer i EU vedrørende gennemførelsen af miljølovgivningen vedrører ineffektiv koordination mellem lokale, regionale og nationale myndigheder, begrænsninger i administrativ kapacitet og finansiering, mangel på viden og data, begrænsede overholdelsessikringsmekanismer og mangel på integration og politiksammenhæng. Danmark implementerer formelt lovgivningen effektivt, men deler de konkrete udfordringer med at nå miljømålene med mange andre medlemsstater, herunder på områder som for eksempel biodiversitet, vand og havområdet.

Det indebærer, at Kommissionen arbejder tæt sammen med medlemsstaterne og fagfolk såsom inspektører, revisorer, politifolk og anklagere for at skabe en kultur, der gennem samarbejde fremmer overholdelsen af EU's miljøregler.

EU har en omfattende miljølovgivning. Det fremgår imidlertid af Kommissionens revision af gennemførelsen af miljøreglerne (EIR), at der er store udfordringer forbundet med dens gennemførelse. Disse udfordringer knytter sig til vedvarende miljøproblemer såsom diffus vandforurening, dårlig luftkvalitet i byerne, utilfredsstillende affaldsbehandling og tilbagegang af arter og levesteder. Der er også hyppigt forekommende tilfælde af miljøkriminalitet og et stort antal miljøklager til Kommissionen (ca. 600 om året) og andragender til Europa-Parlamentet. Omkostningerne ved manglende gennemførelse anslås af Kommissionen til 50 mia. € pr. år.

Medlemsstaterne er bundet af en pligt til at samarbejde loyalt om opfyldelsen af EU's målsætninger. Domstolen har heraf afledt, at medlemsstaternes myndigheder har pligt til at afhjælpe de ulovlige følger af en overtrædelse af EU-retten, og at håndhævelsen skal være effektiv, forholdsmæssig og have en afskrækkende

virksomhed. Medlemsstaterne skal derfor råde over passende mekanismer til at sikre overholdelsen af EU-aftalte forpligtelser. Der kan være forskellige grunde til manglende overholdelse, herunder manglende forståelse, dårlig forståelse eller manglende accept af reglerne, manglende investeringer, opportuniste og kriminalitet.

Kommissionen har overvejet en række løsningsmodeller, herunder lovgivningsmæssige, for at forbedre sikringen af overholdelsen af miljøbestemmelserne, og i 2014 udarbejdede den et udkast til en konsekvensanalyserapport til støtte for dens beslutningstagning. Den konkluderede, at en handlingsplan med målrettede støtteforanstaltninger til at løse de praktiske behov er den løsningsmodel, der med størst sandsynlighed vil give resultater på flere prioriterede områder allerede på kort sigt.

1. Forbedre udbredelsen af ekspertise inden for sikring af overholdelse af miljøbestemmelser i hele EU ved hjælp af peer reviews, fælles håndhævelsestiltag, kontrolbesøg til sikring af overholdelse og brug af bilaterale konsultationer mellem medlemsstater (2019)
2. Identificere de faglige kompetencer og uddannelsesbehov for miljøinspektører og forbedre samarbejdet med administrative institutioner, der fremmer topkvalitet og tilbyder uddannelse til fagfolk inden for sikring af overholdelse på nationalt plan og EU-plan (2018)
3. Lette udvekslingen af god praksis, baggrundsinformation og referencemateriale, fremme finansieringsmulighederne for sikring af overholdelse af miljøbestemmelser og undersøge mulighederne for at oprette en mere omfattende portal for gennemførelse af miljøreglerne (2019)
4. Udarbejde en vejledning om god praksis vedrørende strategier til bekæmpelse af miljøkriminalitet og andre relaterede overtrædelser, med særligt fokus på affald og kriminalitet i forbindelse med vilde dyr og planter (2019)
5. Udarbejde vejledninger om god praksis vedrørende sikring af overholdelse af miljøbestemmelser i landdistrikterne (i forbindelse med jord og vand) (2019)
6. Udarbejde tekniske retningslinjer for inspektioner af anlæg til affald fra udvindingsindustrien (2018)
7. Udarbejde dokumentation om god praksis vedrørende håndtering af miljøklager og borgerdeltagelse på medlemsstatsplan, herunder gennem borgervidenskab, og samarbejde med medlemsstaterne om at udveksle god praksis om effektive nationale mekanismer til behandling af klager vedrørende EU's miljølovgivning (2019)
8. Opbygge kapaciteten og anvendelsen af geografiske information til sikring af overholdelse og fremme projekter om god praksis (for eksempel ved anvendelse af Copernicusdata) (2019)
9. Vurdere nationale systemer til sikring af overholdelse af miljøbestemmelser som led i en bredere vurderingsramme for forvaltning og regelmæssigt forelægge feedback for medlemsstaterne, også som led i revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne (2019).

For at sikre, at denne handlingsplan leverer de ønskede resultater, opfordres medlemsstaterne til at:

- fremme myndighedernes deltagelse i netværkssamarbejde på EU-plan
- sikre, at eksempler på god praksis udbredes, navnlig dem, der vedrører anvendelsen af risikobaserede tilgange og transparens, og at de værktøjer, der udvikles under handlingsplanen, anvendes
- Fremme uddannelse og udvikling af faglige kompetencer
- Sikre et passende niveau af samarbejde og koordination mellem myndigheder, der beskæftiger sig med sikring af overholdelse
- Sikre en passende tildeling af menneskelige og finansielle ressourcer til sikring af overholdelse i hele deres område.

Kommissionen har som en del af handlingsplanen nedsat en højniveau ekspertgruppe ("Forummet for Overholdelse af Miljøbestemmelser og Forvaltning af Miljøet") med henblik på at sikre styring af handlingsplanen og gøre det muligt at udveksle synspunkter med medlemsstaterne om, hvordan man kan forbedre overholdelses- og forvaltningsaspekterne af gennemførelsen. Repræsentanter for Rådet, Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg inviteres til at deltage i dette forum, der navnlig vil bestå af repræsentanter for medlemsstaterne og netværk af praktikere på EU-plan. Kommissionen vil også bestræbe sig på at inddrage andre interessenter, herunder ngo'er og erhvervsorganisationer. Gennemførelsen af tiltagene vil være en samarbejdsproces, der vil inddrage ikke blot

Forummet for Overholdelse af Miljøbestemmelser og Forvaltning af Miljøet, men også netværkene af praktikere. Netværkene vil blive tilbudt hjælp med henblik på at fremme deres deltagelse i samarbejdet. Kommissionen vil også fortsat støtte dem i deres bredere roller.

Handlingsplanen vil udgøre grundlaget for et rullende arbejdsprogram for perioden 2018-2019. Programmet vil blive gennemgået i 2019, og nye tiltag vil blive tilføjet efter behov efter høring af Forummet for Overholdelse af Miljøbestemmelser og Forvaltning af Miljøet. Den påtænkte vurderingsramme (tiltag 9) vil skabe et grundlag for at undersøge, hvordan sikring af overholdelse af miljøbestemmelser og offentlig administration skrider frem i medlemsstaterne, muliggøre opfølgning gennem EIR og ved afslutningen på det første arbejdsprogram gøre det muligt at vurdere, om der er behov for andre initiativer på dette område.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen.

Europa Parlamentet har den 8. november 2017 vedtaget en resolution om Kommissionens initiativ vedrørende revision af gennemførelsen af miljøreglerne. Europa-Parlamentet støtter Kommissionens initiativ med at indføre en EU-revision af miljøreglernes gennemførelse og anerkender dens enorme potentiale, hvis den tillægges den rette politiske betydning og gøres fuldt ud gennemsigtig. Man påpeger, at EU's revision af miljøreglernes gennemførelse har potentiale til at få problemer med gennemførelsen placeret højt på den politiske dagsorden, at tjene som en mekanisme for tidlig varsel for beslutningstagerne og for i sidste ende at forbedre gennemførelsen af EU's miljølovgivning og –politik.

Europa-Parlamentet finder, at EU's revision af miljøreglernes gennemførelse bør være et af de værktøjer, der anvendes til at skabe større sammenhæng med målene for bæredygtig udvikling (SDG) og til at vurdere, hvilke fremskridt medlemsstaterne og EU gør hen imod opfyldelsen af de miljømæssigt relevante mål for bæredygtig udvikling; opfordrer i denne forbindelse Kommissionen til yderligere at identificere, hvordan gennemførelsen af EU's miljølovgivning også fremmer gennemførelsen af de relevante mål for bæredygtig udvikling og opnåelsen af de særlige SDG-indikatorer og -mål i EU's medlemsstater.

Europa-Parlamentet støtter, at EU's revision af miljøreglernes gennemførelse omfatter flertallet af de tematiske mål under det syvende miljøhandlingsprogram; beklager imidlertid, at vigtige områder såsom klimaændringer, energieffektivitetsforanstaltninger og energibesparelser, kemikalier og industrielle emissioner samt visse systemiske og miljømæssige udfordringer i forbindelse med energi, transport, produktpolitikker og regionale politikker ikke er omfattet, og opfordrer Kommissionen til at sikre, at de medtages i fremtidige udgaver; påpeger, at eksisterende oplysninger, der allerede er offentliggjort af Det Europæiske Miljøagentur kunne have muliggjort i det mindste en foreløbig analyse af gennemførelsen af lovgivningen om klimaændringer, energieffektivitetsforanstaltninger og energibesparelser, både på EU-plan og på medlemsstatsplan.

Europa-Parlamentet understreger, at manglende integration af miljørelaterede anliggender i andre politikområder er en af de grundlæggende årsager til mangelfuld gennemførelse af miljølovgivning og –politik. Det underreges, at gennemførelsen af miljølovgivningen kan forbedres gennem en bedre integration af miljølovgivningen i andre politikområder og ved at anvende forsigtighedsprincippet fuldt ud. Det understreges endvidere, at manglende administrativ kapacitet og styring, er to af de vigtigste grunde til mangelfuld gennemførelse, delvis hidrører fra mangel på tilstrækkelig finansiering samt medlemsstaternes ineffektive anvendelse af de midler, der er til rådighed, og opfordrer medlemsstaterne til at forbedre sig på disse områder.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Meddelelsen har i sig selv ingen direkte samfundsøkonomiske, statsfinansielle- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget.

Landbrug & Fødevarer støtter generelt meddelelsen. Landbrug & Fødevarer er meget enig i, at der er brug for fokus på ensartet og effektiv implementering på tværs af medlemsstaterne. I forhold til Kommissionens nedsættelse af en ekspertgruppe, så er Landbrug & Fødevarer interesseret i, hvorledes der sker en inddragelse af interesseorganisationer af Kommissionen. Landbrug & Fødevarer og bidrager gerne med input hertil.

Dansk Miljøteknologi støtter generelt meddelelsen. I forhold til Kommissionens nedsættelse af en ekspertgruppe, så er Dansk Miljøteknologi interesseret i, hvorledes der sker en inddragelse af interesseorganisationer af Kommissionen. Dansk Miljøteknologi er endvidere interesseret i, hvornår arbejdet med et 8. miljøhandlingsprogram går i gang. Dansk Miljøteknologi er endvidere interesseret i, hvornår der kommer nye landerapporter med analyser af landenes implementering fra Kommissionen.

Dansk Industri støtter generelt meddelelsen. Dansk Industri finder det meget vigtigt, at der er en effektiv implementering af miljølovgivningen i alle EU's medlemsstater.

Danmarks Naturfredningsforening finder, at kommissionens fokus på overholde af miljølovgivningen er meget vigtig og hilser meddelelsen og den indsats velkommen. De landerapporter der blev fremlagt i 2017 gav et meget godt billede af, hvor problemerne er i Danmark, herunder at indsatsen for Natura 2000 områder kun finder sted i områderne og ikke i de tilstødende områder, og at landdistriktsmidlerne i Danmark i høj grad bruges til kompensere for landbrugets forurening fremfor at fremme biodiversitet og genopretning af natur. Der blev også peget på udfordringer på affaldsområdet. Særligt hilser Danmarks Naturfredningsforening velkommen, at Kommissionen i 2019 vil "Udarbejde vejledninger om god praksis vedrørende sikring af overholdelse af miljøbestemmelser i landdistrikterne (i forbindelse med jord og vand)". Ligeledes støtter Danmarks Naturfredningsforening, Europa-Parlamentets udtalelser fra den 8. november 2018 om udvidelse af den emnemæssige dækning. Det er særligt vigtigt, at der fremmes en bedre integration af miljølovgivningen i andre politikområder og ved at anvende forsigtighedsprincippet fuldt ud. Endelig er det vigtigt at identificere præcist hvilke andre EU politikker og støtteordninger, der modarbejder indfrielsen af EU miljøpolitiske mål. I meddelelsen nævnes også inddragelse af NGO'er i arbejdet med handlingsplanen, og Danmarks Naturfredningsforening stiller sig til rådighed i denne dialog.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne generelt vil være opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at implementeringen af miljølovgivningen på tværs af EU styrkes. Regeringen ser frem til at fortsætte den løbende dialog med medlemsstaterne og Kommissionen om implementeringen af EU's miljølovgivning. Regeringen hilser Kommissionens handlingsplan velkommen. Regeringen finder det væsentligt, at det kommende arbejde fokuserer på implementeringen af EU-lovgivningen og herunder, at den fælles læring sker med solid basis i videnskabelige og objektive data og samtidigt tage højde for medlemsstaternes unikke geografiske og demografiske omstændigheder.

2. Cirkulær Økonomi – opfølgning på handlingsplanen

2a. Meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi KOM(2018)28

Nyt notat

Resumé

På rådsmøde (miljø) den 5. marts 2018 er der en udveksling af synspunkter om cirkulær økonomi, og herunder Kommissionens meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi. Meddelelsen er en del af Kommissionens opfyldelse af handlingsplan for cirkulær økonomi, hvor Kommissionen forpligtede sig til at udarbejde en plaststrategi. Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen har den 16. januar 2018 fremlagt en meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi.

Som en del af cirkulær økonomi pakken fremlagde Kommissionen i december 2015 en handlingsplan for den cirkulære økonomi. I handlingsplanen forpligtede Kommissionen sig specifikt til at udvikle en strategi for plast i den cirkulære økonomi inden 2017, samt træffe specifikke foranstaltninger for at reducere affald dumpet i havet med henblik på at opfylde FN's Verdensmål.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2018 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionens plaststrategi har til hovedformål at øge genbrug og genanvendelse plast gennem en indsats i hele værdikæden, og reducere plastikforurening i naturen med særligt fokus på det marine miljø. Strategien lægger op til handling på EU niveau, i medlemsstaterne, hos industrien og i civilbefolkningen. Strategien er en del af Kommissionens opfyldelse af handlingsplan for cirkulær økonomi.

Kommissionen opstiller med sin plaststrategi en vision for den europæiske håndtering af plast. Strategien indeholder en række hovedmål og deler indsatserne op i tiltag fra Kommissions side og tiltag fra medlemsstaternes side. Kommissionen har fokus på at beskytte miljøet, og samtidig sikre grundlaget for en ny bæredygtig plastøkonomi, hvor udformningen og produktionen af produkter lever op til behovet for at genbruge, reparere og genanvende, og hvor der udvikles mere bæredygtige materialer. Hovedmålene i strategien er:

Genanvendelse

- Inden 2030 er alle plastemballager designet, så de kan genbruges eller let genanvendes.
- I 2030 indsamles plastaffald overvejende separat, og minimum 50 % af alt plastaffald genanvendes.
- Der er sket en markant forøgelse af investeringer i EU's kapacitet til genanvendelse af plast, og i 2030 er genanvendelseskapaciteten firdoblet i Europa.
- EU bliver førende inden for genanvendelsesteknologi, og eksporten stiger som følge af global efterspørgsel.
- Der er etableret et velfungerende marked for genanvendt plast, baseret på en væsentligt forøget efterspørgsel fra en industri, hvor efterspørgslen på genanvendt plast er steget fire gange, hvilket skal underbygge en stadig voksende genanvendelsessektor.
- Mere genanvendelse af plast bidrager til at reducere EU's samlede CO₂ udledning i tråd med Parisaftalen.
- Øget genanvendelse mindsker EU's efterspørgsel på fossile brændsler.
- Der er udviklet alternativer til oliebaseret plastik.

Forurening

- Dannelsen af plastaffald er afkoblet fra den økonomiske vækst, og problemstillingen er vendt til et forretningspotentiale.
- Der er iværksat en væsentlig indsats over for plastforurening af vore omgivelser med særlig vægt på at modvirke plastforurening af havene fra både land- og havbaserede kilder.
- Effektiv affaldsindsamling der, sammen med en forøget forbrugerbevidsthed, eliminerer henkastet affald. Marint affald fra havbaserede kilder såsom skibe fra fiskeri og akvakultur er markant reduceret.
- Der er truffet særlige foranstaltninger for at modvirke forurening med mikroplast.
- EU engagerer sig i at sætte en stopper for global plastforurening.

Strategien indeholder i alt 39 handlingspunkter, som Kommissionen forventer at gennemføre inden for de næste to år. I anerkendelse af betydningen af og behovet for en fælles indsats peges der i strategien også på centrale foranstaltninger for nationale og regionale myndigheder samt erhvervslivet. Handlingspunkterne er kategoriseret i fire temaer:

Der opstilles fire prioriterede hovedopgaver:

1. Forbedret økonomi og kvalitet i plastgenanvendelsen

Udover at pege på Kommissionens fremlagte forslag til revision af affaldsdirektiverne, der vil styrke forpligtelsen til separat indsamling af affald, reducere deponering og forbrænding af affald gennem skærpede genanvendelseskrav samt etablere harmoniserede minimumskrav til udvidede producentansvarsordninger vil Kommissionen:

- Harmonisere kravene til design af plast emballage ved at revidere de væsentlige krav til emballage i emballagedirektivet med det sigte at al plastemballage, der markedsføres i EU efter 2030 enten kan genbruges eller let kan genanvendes.
- Sikre øget anvendelse af producentansvarsordninger for at give producenterne økonomiske incitament til at indrette deres produkter så de er lettere at genanvende.
- Udvikle produktkrav til for eksempel biler og elektriske produkter i regi af eco-design direktivet, som skal øge muligheden for at genanvende plastdele i produkterne.
- Arbejde med CEN¹ og industrien for at udvikle kvalitetsstandarder for sorteret plastaffald og genanvendt plast, der kan fremme industriens efterspørgsel efter genanvendt plast som produktionsinput.
- Overveje muligheder for at tillade brug af genanvendt plast til fødevarekontaktemballage.
- Arbejde sammen med industrien om udvikling af metoder til at håndtere eller fjerne forurenende stoffer i plastaffald til genanvendelse for at sikre "rene" plastaffaldsprodukter til genanvendelse.
- Indgå frivillige aftaler med industribrancher vedr. målsætninger om anvendelse af genanvendt plast.
- Udarbejde vejledninger til medlemsstaterne for at udbrede mere harmoniserede og effektive metoder til separat indsamling af forskellige affaldsfraktioner.

2. Reduktion af plastaffald og forurening med plastaffald

Som supplement til de affaldsforebyggende effekter af den forslåede revision af affaldsdirektiverne vil Kommissionen:

- Imødegå overemballering via en revision af de "særlige krav" til emballager, der er fastlagt i bilag til emballagedirektivet (affaldsforebyggelse gennem mindre emballageforbrug).
- Overveje initiativer til at fremme genanvendelse af engangsplast, der benyttes i landbrug og gartneri.
- Fremlægge forslag til incitament, der kan fremme indsamling og genanvendelse af fiskeudstyr samt begrænse udslip af plast fra akvakultur.
- Fremlægge forslag til revision af direktivet om modtagefaciliteter for skibsaffald i havne, der skal sikre en mere effektiv håndtering af det affald, skibene skal aflevere på godkendte havneanlæg.
- Fremlægge forslag til hvordan marint affald måles/ opgøres som grundlag for at kunne monitorere en indsats på området.
- Foreslå harmoniserede regler for definition og mærkning af komposterbar og bionedbrydelig plast.

¹ CEN: European Committee for Standardization.

- Gennemføre livscyklusanalyser for at identificere betingelserne for, hvornår bionedbrydelig plast kan siges at udgøre en miljømæssig gevinst, samt regler for at begrænse brugen af oxo-plast.
- Fremlægge forslag for at begrænse bevidst brug af mikroplast i særlige produkttyper.
- For yderligere at begrænse mikroplast – overvej krav til dæks holdbarhed og krav til tekstiler fremstillet af mikrofibres, samt overvej hvorvidt EPR² ordninger kan bidrage til at finansiere indsatsen for at imødegå forurening med mikroplast.

3. Målrette innovation og investeringer hen imod cirkulære løsninger

Den private investerings- og innovationsindsats er først og fremmest båret af om indsamling og genanvendelse af plastaffald udgør en god business case. Det er som hovedregel ikke tilfældet i dag. Det er Kommissionens vurdering, at såfremt EU og medlemsstaterne indfører udvidet producentansvar på de produktområder, der dækker plastaffaldet (for eksempel emballage), vil det motivere virksomheder og producenter til innovation og investeringer, der sikrer maksimal rentabilitet i cirkulære plastløsninger. Kommissionen vil:

- Tilvejebringe og styrke finansieringsmuligheder i infrastruktur med henblik på en udvidet europæisk genanvendelseskapacitet via strukturfondsmidler og via Den strategiske europæiske investeringsfond (EFIS) samt ”The circular economy, finance support platform”.
- For at fremme effektiviteten i EPR ordninger - fremlægge en vejledning om, hvordan størrelsen af EPR gebyrer kan tilpasses for at fremme bæredygtig produktdesign (eco-modulation).
- Gennemføre livscyklus analyser af alternative bio-baserede råvareinput til plastfremstilling.

4. En styrket global indsats

Internationalt samarbejde er afgørende for at bekæmpe plastforurening af havmiljøet og for at opfylde FN's globale bæredygtighedsmål (SDG) om marint affald. Kommissionen vil:

- Indgå i 2018 i et konkret projekt om at reducere mængden af plastikaffald og marint affald i Sydøstasien og eventuelt i Middelhavet.
- Støtte til internationale foranstaltninger vedrørende plastaffaldsforebyggelse og genanvendelse i FN regi, herunder i Baselkonventionen.
- Arbejde for internationale industristandarder for sorteret og genanvendt plast (genganger fra punkt 1).
- Arbejde for at fremme cirkulær plastøkonomi i forbindelse med økonomisk diplomati og ved handelsaftale.
- Styrke håndhævelsen af affaldstransportforordningen, mhp. håndtering af eksporteret plastaffald

5. Medlemsstaterne skal efter Kommissionens strategi især bidrage med:

- At der ved offentlige indkøb efterspørges produkter, hvor plasten kan genanvendes eller med et højt indhold af genanvendt plast.
- At benytte økonomiske styringsmidler (for eksempel afgifter) til at belønne anvendelse af genanvendt plast og til at favorisere genanvendelse fremfor forbrænding (og deponering) af plastaffald.
- At fremme separat indsamling af plastaffald.
- At opstille nationale udvidede producentansvarsordninger for relevante sektorer.
- Iværksætte nationale foranstaltninger for at reducere brug af engangsplastprodukter (f.eks. økonomiske styringsmidler)
- Indføre pantsystemer og udvidet producentansvar for udvalgte produktkategorier f.eks. landbrugsplast.
- Skabe øget bevidsthed om at undgå henkastning af plastaffald
- Etablere en koordineret national indsats for at styrke affaldsindsamling, specielt i kystområder.
- Gennemføre national overvågning af marint affald efter EU harmoniserede metoder.
- Opprioritere indsatsen for at imødegå marint affald via regionale havkonventioner.
- Øget brug af økonomiske styringsmidler, der fremmer forebyggelse og genanvendelse af plastaffald, herunder EPR ordninger, som internaliserer omkostninger til indsamling og genanvendelse i produktprisen. (genganger fra punkt 1)
- Øget efterspørgsel efter genanvendt plast via offentlige indkøb. (genganger fra punkt 1)

² EPR: Extended Producer Responsibility.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Kommissionens meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Kommissionens meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Kommissionens meddelelse om en EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi påvirker ikke i sig selv direkte beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-miljøspecialudvalget.

Det Økologiske Råd er tilfreds med, at Kommissionen fremlægger en plaststrategi. I forhold til forbedret økonomi i plastanvendelsen, så bør det specificeres, at der skal tages højde for farlige stoffer i plasten. I forhold til produktkrav bør det specificeres, hvad der menes med reparationsegnet. Det Økologiske Råd ser gerne, at man har fokus på helt at fjerne farlige stoffer i produkter, i stedet for primært at fokusere på det i affaldet. Der bør således være fokus på det fremadrettede. I forhold til reduktion af plastaffald, så bør være fokus på opfisket plastaffald i havnene. Havnene bør undtages for affaldsafgift for opfisket plast. I forhold til bionedbrydeligt plast, så bør man lave en form for oplysningskampagne, der præciserer, hvad der ligger heri. I forhold til oxoplast, så mener Det Økologiske Råd, at dette helt bør udfases, således som Folketinget og regeringen har fremført overfor Kommissionen i et fælles brev.

Danmarks Naturfredningsforening er meget tilfreds med, at Kommissionen fremlægger en plaststrategi. Danmarks Naturfredningsforening finder det er positivt, at regeringen og Folketingets partier har sendt et brev til Kommissionen. Danmarks Naturfredningsforening efterspørger yderligere danske initiativer i forhold til national opfølgning prioriteter i EU. Danmarks Naturfredningsforening ønsker, at oxoplast udfases, således som regeringen og Folketingets partier har anført for i brev til Kommissionen. I forhold til biobaseret og bionedbrydeligt plast er der behov for meget mere viden, inden man går meget videre inden for dette område.

Dansk Industri finder, at det er en spændende strategi, som Kommissionen har lagt frem. Dansk Industri lægger vægt på at man fokuserer på plast som en del af ressourcedagsordenen. Dansk Industri lægger vægt på arbejdet med kvalitetsstandarder. Man er generelt skeptisk overfor afgifter, som en løsning, herunder de meldinger, som Kommissionen kom med om en mulig plastafgift, der dog ikke er nævnt i strategien. Dansk Industri er nysgerrig i forhold til, hvordan man vil arbejde med producentansvar. Dansk Industri opfordrer til, at man både i forhold til den nationale opfølgning og EU opfølgningen fokuserer på digitale løsninger.

Danske Havne vil være imod, hvis udgifterne til modtagelsen af affald fra fiskeriet skal dækkes af havnene.

Landbrug & Fødevarer finder, at der er mange positive elementer i Kommissionens strategi. Landbrug & Fødevarer vil meget gerne være med til at udvikle alternativer til oliebaseret plast, samtidigt med at man tager højde for eventuelle udfordringer knyttet til biobaserede produkter. Der mangler generelt et arbejde der adresser, hvornår noget er bionedbrydeligt. I forhold til pantordninger for landbrugsplast er Landbrug & Fødevarer ikke nødvendigvis imod, men der vil være logistiske problemer, der kan være en hindring. Det vil

være en god idé at fokusere på udvalgte produktgrupper. Landbrug & Fødevarer ser gerne en vis prioritering af initiativerne i handlingsplanen, og at man fokuserer på det der giver størst effekt. Landbrug & Fødevarer vil endvidere fremhæve, at man tager en række initiativer i forhold til bioøkonomi, som passer rigtig godt ind i denne dagsorden.

Dansk Miljøteknologi bemærkede, at "Biorefining Alliance" er lagt ind under Dansk Miljøteknologi, og man vil derfor fokusere mere på det cirkulære økonomiområde. Dansk Miljøteknologi finder, at der mange lovende hensigter i Kommissionens meddelelse og håber, at Danmark vil indtage en klar og ambitiøs position. Dansk Miljøteknologi vil gerne henlede opmærksomheden på, at der mangler ambitioner, hvad angår udvikling af og efterspørgsel efter alternativer til oliebaseret plastik. Dansk Miljøteknologi efterlyser således et fokus på de alternative råvarer, der kan bruges til fremstilling af plastik herunder biomasse/fornybare ressourcer (sukkerroer, muslingeskaller, cellulose), samt en tydelig politisk ambition om, at plastik ikke længere bør være afhængig af fossile materialer. Det foreslås, at der ved såvel øget genanvendelse som brug af biobaseret plast sker en mindskelse af EU's efterspørgsel efter fossile brændsler. Det foreslås, at der udvikles alternativer til oliebaseret plastik for eksempel ved at sætte krav til andelen af bioplast. Det foreslås, at der ved offentlige indkøb efterspørges produkter, hvor plasten kan genanvendes eller med et højt indhold af genanvendt plast, eller at den er produceret med biobaserede råvarer. Det foreslås også, at man fremmer privat-offentlige partnerskaber med henblik på, at hjælpe markedsmodning af biobaserede produkter.

DAKOFA ønsker viden om, hvad formuleringerne om kildesortering i plasthandlingsplanen konkret betyder, og hvordan Danmark vil følge op.

Dansk Affaldsforening bakker op om Kommissionens strategi, men savner flere konkrete værktøjer og indsatser. Dansk Affaldsforening finder, at løsningerne på mange af udfordringerne på plastområdet skal findes internationalt og som minimum på EU-niveau, gerne samtidige med at der sker en indsats nationalt. Kommissionen har inden udgivelse af meddelelsen luftet ideen om at lægge afgift på plastik. Det er dog ikke kommet med i strategien, som noget man vil undersøge nærmere på EU eller internationalt niveau. I stedet for opfordres medlemsstaterne til at arbejde med økonomiske incitamenter, der skal fremme anvendelse af genanvendt plastik. Dansk Affaldsforening mener, at der internationalt skal arbejdes for, at virgin, fossil plastik pålægges afgifter, der modsvarer plastikprodukternes langsigtede miljø- og klimaomkostninger. Kommissionen har lagt op til at industrien frivilligt skal øge optaget af genanvendt plastik. Her ser Dansk Affaldsforening gerne, at netop økonomiske instrumenter på EU/internationalt niveau kunne have gjort til det en god business case. Dansk Affaldsforening er glade for at konstatere, at mange af de ønsker man har fremsat, som noget der skal adresseres og afsættes midler til, er kommet med i Kommissionens oversigt over tiltag. Dansk Affaldsforening vil dog gerne fremhæve behovet for udvikling af retningslinjer/kriterier for kontrolleret genanvendelse af plastik med uønsket indhold. Denne problemstilling adresseres i meddelelsen om kemi/produkt/affaldsregulering, men er ikke specifikt nævnt i plastikstrategien. Dansk Affaldsforening fremhæver også, at der bør ske forskning og udvikling, i for eksempel dekontaminering, produktion af plastik af sekundære råvarer samt biologisk nedbrydelighed. Meddelelsen lægger udelukkende forskning og udviklingsforpligtigheden over på industrien. Dansk affaldsforening håber at EU's eksisterende forskningsprogrammer ligeledes at anvendes til forskning og udvikling på plastikområdet. Dansk Affaldsforening mener, at en indsats i forhold til at revidere produktstandarder, som muliggør anvendelse af sekundært plastik, er vigtig. Kommissionen peger ikke specifikt på produktstandarder, men vil se på hhv. emballagedirektivets bilag, byggevarerforordningen samt direktivet for udtjente køretøjer. Dansk Affaldsforening mener, at indsatsen bør kunne udvides til flere områder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne generelt vil være opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser meddelelsen om en europæisk strategi for plast velkommen. Udfordringerne med plast er først og fremmest et globalt problem, og løsningen på udfordringen skal derfor findes gennem en international og ikke mindst europæisk indsats. Derfor er EU's plaststrategi et vigtigt skridt i den rigtige retning. Ud-

fordringen med plast udgør både et affalds- og ressourceproblem, som det derfor er vigtigt, at den europæiske plaststrategi tænker ind i en cirkulær økonomi-dagsorden, hvor plast i langt højere grad bliver genbrugt og genanvendt. Regeringen ser derfor positivt på de initiativer, som Kommissionen har foreslået, men ser også frem til at initiativerne på EU-niveau konkretiseres.

Regeringen er positiv i forhold til, at Kommissionen generelt set imødekommer de forslag til indhold i strategien, som alle folketingets partier samlet har sendt til Kommissionen den 1. december 2017. For så vidt angår ønsket om et forbud mod mikroplast i udvalgte produktkategorier (for eksempel kosmetik, rengøringsmidler og maling), er det positivt, at processen med at begrænse bevidst tilsætning af mikroplast til sådanne produkter påbegyndes inden for rammerne af REACH. Regeringen ser gerne at de hurtigst muligt udmøntes i et forbud på EU-niveau for tilsætning af mikroplast i kosmetik på grundlag af det europæiske kemikalieagenturs arbejde. Regeringen har meldt ud, at den vil følge op med en dansk plasthandlingsplan og regeringen vil invitere alle Folketingets partier til en drøftelse af indholdet i en kommende national plan, når Kommissionens plaststrategi foreligger. En selvstændig dansk indsats skal spille sammen med den europæiske strategi og sikre, at der også tages hånd om særlige danske forhold.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

2b. Meddelelse om en overvågningsramme for den cirkulære økonomi KOM(2018)29

Nyt notat.

Resumé

På rådsmøde (miljø) den 5. marts 2018 er der en udveksling af synspunkter om cirkulær økonomi, og herunder meddelelse om en overvågningsramme for den cirkulære økonomi. Meddelelsen er en del af Kommissionens opfyldelse af handlingsplan for cirkulær økonomi, hvor Kommissionen forpligtigede sig til at udarbejde en enkel og effektiv monitoringsramme. Kommissionens monitoringsramme for cirkulær økonomi består af en række nøgleindikatorer, som skal omfatte hovedelementerne i en cirkulær økonomi. Det er vanskeligt at monitorere fremdriften mod cirkulær økonomi, idet der ikke findes eksisterende indikatorer, der kan beskrive kompleksiteten og de mange dimensioner i en omstilling til cirkulær økonomi. Kommissionen har valgt at anvende et sæt af primært eksisterende indikatorer til at beskrive fremdriften mod en cirkulær økonomi. Monitoringsrammen er opdelt i 4 hovedområder: Produktion og forbrug, affaldshåndtering, sekundære materialer samt konkurrenceevne og innovation med i alt 10 hovedindikatorer. Nogle nøgleindikatorer består af 2-6 delindikatorer. Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen har den 16. januar 2018 fremlagt en meddelelse om en overvågningsramme for den cirkulære økonomi. Meddelelsen er en del af Kommissionens opfyldelse af handlingsplan for cirkulær økonomi, hvor Kommissionen forpligtigede sig til at udarbejde en enkel og effektiv monitoringsramme. Behovet for en monitoringsramme for cirkulær økonomi blev endvidere fremhævet i Rådets konklusioner vedrørende handlingsplanen for cirkulær økonomi i juni 2016.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2018 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at præsentere Kommissionens overvågningsramme for den cirkulære økonomi, som består af en række nøgleindikatorer, som skal dække hovedelementerne i en cirkulær økonomi. Monitoringsrammen omfatter dele af eksisterende indikatorsæt for ressourceeffektivitet og materialer (Resource Efficiency Scoreboard og Raw Materials Scoreboard) og komplementerer disse indikatorsæt.

Det er vanskeligt at monitorere fremdriften mod cirkulær økonomi, som er en systemisk ændring, som påvirker hele økonomien og i princippet involverer alle produkter og serviceydelser. Ideelt burde indikatorer afspejle udviklingen i den økonomiske værdi af produkter, materialer og ressourcer i længere tid samt affaldsdannelsen. Der findes imidlertid ikke eksisterende indikatorer, der kan beskrive kompleksiteten og de mange dimensioner i en omstilling til cirkulær økonomi.

Kommissionen har derfor valgt at anvende et sæt af primært eksisterende indikatorer til at beskrive fremdriften mod en cirkulær økonomi. Overvågningsrammen er opdelt i 4 hovedområder: Produktion og forbrug, affaldshåndtering, sekundære materialer samt konkurrenceevne og innovation med i alt 10 nøgleindikatorer. Nogle nøgleindikatorer består af 2-6 delindikatorer. De 10 indikatorer er:

Produktion og forbrug:

1. EU's selvforsyning med råmaterialer
2. Grønne offentlige indkøb
3. Affaldsdannelse (3 delindikatorer)
4. Madaffald

Affaldshåndtering:

5. Total genanvendelse (2 delindikatorer)
6. Genanvendelse af specifikke affaldsstrømme (6 delindikatorer)

Sekundære materialer:

7. Andel af sekundære materialer i forhold til råmateriale efterspørgsel (2 delindikatorer)
8. Handel med sekundære materialer

Konkurrenceevne og innovation

9. Private investeringer og brutto værditilvækst (3 delindikatorer)
10. Patenter.

Meddelelsen præsenterer de 10 indikatorer med tilhørende delindikatorer baseret på de nyeste tilgængelige data. Dette er en baseline, som kan bruges fremadrettet. To af de 10 indikatorer er under udvikling. Det drejer sig om indikatoren for offentlige grønne indkøb og madaffald. Det forventes, at indikatoren for offentlige grønne indkøb kan udvikles således, at det er muligt at indsamle data fra 2020 via EU's procedurer for offentlige indkøb. Indikatoren for madaffald er under udvikling. Der er ingen fælles definition for madaffald i EU reguleringen, og Eurostat har ikke data til at etablere en indikator. Kommissionen har foreslået nye rapporteringsforpligtigelser i deres forslag til ændring af Affaldsdirektiver artikel 9, stk. 3.

En række af de eksisterende indikatorer beregnes kun på EU niveau. Dette vedrører for eksempel EU's forsyning med råmaterialer, handel med sekundære materialer samt den ene indikator, der beskriver andel af sekundære materialer i forhold til råmateriale efterspørgsel. De øvrige indikatorer er primært baseret på data fra Eurostat, hvor medlemsstater indrapporterer de relevante data.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. For de to indikatorer under udvikling (madaffald og offentlige grønne indkøb) vil evt. konsekvenser blive behandlet med ændringer af de relevante EU retsakter. Indberetninger af data vedrørende madaffald udgør en del af de ændringer af Affaldsdirektivet, som er under vedtagelse. En indikator for offentlige grønne indkøb foreslås udviklet via en ny version af standardkemaet for offentlige indkøb.

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. For de to indikatorer under udvikling (madaffald og offentlige grønne indkøb) vil mulige økonomiske konsekvenser blive afdækket i forbindelse med ændringer af de relevante EU retsakter. Indberetninger af data vedrørende madaffald udgør en del af ændringer af Affaldsdirektivet, som er under vedtagelse. En indikator for offentlige grønne indkøb foreslås udviklet via en ny version af standardkemaet for offentlige indkøb.

Meddelelsen påvirker ikke i sig selv beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget.

Dansk Miljøteknologi fremfører, at danske virksomheder er interesserede i cirkulær økonomi, men ser også et behov for, at gøre indsatsen og forståelsen så konkret som muligt. Konkrete målbare indikatorer kan

medvirke til en konkretisering. Dansk Miljøteknologi støtter således regeringens holdning. Indikatorerne foreslået af Kommissionen er meget fokuseret på affald, og det er derfor vigtigt at få et bredere sæt af indikatorer, så det dækker hele cirklen i den cirkulære økonomi. Det foreslås, at opgørelse af vandtab indtænkes som en indikator for cirkulær økonomi jævnfør linjen i det reviderede forslag til drikkevandsdirektiv. Det vil være positivt at få noget sammenlignelighed i forhold til vandtab i cirkulær økonomi.

Det Økologiske Råd er meget positiv overfor indikatorer i forbindelse med cirkulær økonomi. Det er positivt, at indikatorer for grønne indkøb og madspild er med i indikatorsættet.

Danmarks Naturfredningsforening fremfører at, det er positivt, at man i regeringen bakker op om indikatorerne. Mangel på indikatorer bør ikke bruges som et argument for ikke at komme i gang med konkrete initiativer. Det bemærkes, at nogle af de mest oplagte indikatorer ikke er med. Det gælder blandt andet mængder forbrændt, mængder deponeret samt opgørelser om import og eksport er ikke med. Man kunne også have fokus på nye indikatorer. Dette kunne for eksempel være ”leje” i forhold til ”køb”.

Landbrug & Fødevarer fremfører, at det er meget positivt, at man måler og udvikler indikatorer indenfor det her område. Madspild er meget vigtigt. Indikatorer for madspild skal være gode og robuste. Landbrug & Fødevarer er meget engageret i europæisk madspildssamarbejde. Landbrug & Fødevarer vil meget gerne inddrages i udviklingen af indikator for området.

Dansk Industri støtter Kommissionens meddelelse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne generelt vil være opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser meddelelse om en overvågningsramme for den cirkulære økonomi velkommen. Regeringen er optaget af, at det sikres at udviklingen i cirkulær økonomi kan følges og sammenlignes på EU niveau ved hjælp af relevante indikatorer. En fælles overvågningsramme på EU niveau gør det muligt at sammenligne medlemsstaterne efter samme målestok. Udviklingen af en indikator for grønne indkøb på EU niveau hilses velkommen, da det hidtil har været et vanskeligt område at monitorere, og samtidigt kan offentlige grønne indkøb være en drivkraft for at fremme cirkulær økonomi. Udviklingen af en indikator på madaffald hilses velkommen, da det hidtil ikke har været muligt at følge udviklingen på området på tværs af medlemsstaterne.

Regeringen efterlyser dog, at monitoringsrammen også indeholder indikatorer om ressourceproduktivitet (herunder BNP/RMC³), hvor materialeforbrug og økonomi kobles. Regeringen ser denne meddelelse om en monitoringsramme som et første vigtigt skridt baseret på allerede tilgængelige indikatorer. Regeringen efterlyser dog, at der fremover bliver udviklet indikatorer, der bedre beskriver udviklingen af en cirkulær økonomi, hvor der er større monitoreringsfokus på design, produktion, forbrug og kvaliteten af sekundære råvarer.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen ikke tidligere har været forelagt Folketingets Europaudvalg.

³ RMC: Raw Material Consumption.

2c. Meddelelse om gennemførelse af pakken om cirkulær økonomi: løsningsmuligheder vedrørende samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen

KOM(2018)32

Nyt notat

Resumé

På rådsmøde (miljø) den 5. marts 2018 er der en udveksling af synspunkter om cirkulær økonomi, og herunder Kommissionens meddelelse om gennemførelse af pakken om cirkulær økonomi: løsningsmuligheder vedrørende samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen. Meddelelsen er en del af Kommissionens opfyldelse af handlingsplan for cirkulær økonomi KOM(2015) 614, hvor Kommissionen forpligtede sig til at udarbejde en analyse af samspillet mellem de tre reguleringsområder. Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen har den 16. januar 2018 fremlagt en meddelelse om gennemførelse af pakken om cirkulær økonomi: løsningsmuligheder vedrørende samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen.

Meddelelsen er en del af Kommissionens opfyldelse af handlingsplan for cirkulær økonomi KOM(2015) 614, hvor Kommissionen forpligtede sig til at udarbejde en analyse af samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen. Behovet for en tværgående analyse af de tre reguleringsområder for cirkulær økonomi blev endvidere fremhævet i Rådets konklusioner vedrørende handlingsplanen for cirkulær økonomi i juni 2016.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2018 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

I meddelelsen identificeres fire overordnede udfordringer for, at samspillet mellem reguleringsområderne kan understøtte realiseringen af en cirkulær økonomi i EU:

- 1) Information om tilstedeværelsen af problematiske kemiske stoffer er ikke let tilgængelige for dem, som håndterer affald og forbereder det til genanvendelse.
- 2) Affald kan indeholde kemiske stoffer, som ikke længere er tilladt i nye produkter.
- 3) EU's regler om affaldsfasens ophør er ikke fuldt harmoniserede, hvilket gør det usikkert, hvordan affald bliver et nyt materiale og produkt.
- 4) Regler, der afgør hvilket affald og hvilke kemikalier, der er farlige, er ikke godt afstemt, og dette påvirker anvendelsen af sekundære råvarer.

Kommissionen har udarbejdet udkast til mulige tiltag, der kan håndtere udfordringerne, og opfordrer Europa-Parlamentet, Rådet og interesserede aktører til at drøfte udspillet og pege på specifikke tiltag, såvel generelt som på sektor niveau, for at udvikle markedet for sekundære råvarer.

Specifikt peges der i meddelelsen på:

1. For at styrke tilliden til genanvendte materialer blandt både genanvendere, producenter og forbrugere foreslår Kommissionen, at der gennemføres en forundersøgelse om anvendelsen af forskellige informationssystemer, sporingssystemer og strategier, der kan sikre overførsel af relevant information gennem forsyningskæden til genanvendere. Undersøgelsen skal ligge klar ultimo 2019. Endvidere skal der udvikles procedurer, der sikrer, at importerede artikler ikke indeholder særligt problematiske stoffer, som ikke er godkendt til produktion af artikler i EU, ligesom der skal udvikles forenkede procedurer for begrænsning af CMR (Carcinogen, Mutagen, Reproduktionsskadelige) stoffer i forbrugerprodukter.

2. Der skal udvikles en metodik til støtte for afgørelser om genanvendeligheden af affald, der indeholder problematiske stoffer, baseret på en afvejning af genanvendelse i forhold til bortskaffelse. Metodikken skal være klar medio 2019. Endvidere skal der udvikles vejledning, der sikrer, at hensyn til genanvendelse systematisk indgår i udarbejdelse af forslag til håndtering af problematiske stoffer. Endelig vil Kommissionen vurdere, om der skal udstedes en gennemførselsretsakt til sikring af effektiv kontrol med brugen af undtagelser, for registrering af genanvendte stoffer under REACH.
3. Kommissionen vil understøtte et tættere samarbejde mellem eksisterende netværk for eksperter inden for kemikalier og affald, samt udarbejde et EU arkiv for alle vedtagne nationale og fælles EU kriterier for affaldsfasens ophør og biprodukter. Endvidere vil Kommissionen iværksætte et studie, der kan øge forståelsen af medlemsstaternes implementering og anerkendelse af bestemmelser/afgørelser om affaldsfasens ophør, der kan danne afsæt for en mulig vejledning.
4. Kommissionen vil offentliggøre en vejledning om affaldsklassificering, der kan støtte affaldsoperatører og relevante myndigheder til en ensartet tilgang til karakterisering og klassificering af affald. Kommissionen vil også understøtte udveksling af bedste praksis vedrørende karakterisering af miljøfarlige stoffer i affald med henblik på en mulig harmonisering.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen om samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Meddelelsen om grænsefladerne mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen om samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen påvirker ikke i sig selv beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget.

Dansk Industri finder, at Kommissionens meddelelse er et fint og meget tænksomt papir. Det er et vanskeligt område. Det er vigtigt, at diskussionen af dette svære område påbegyndes. I forhold til information til producenter og forbruger er det vigtigt, at man starter med at finde ud af, hvilken viden, der er brug for, inden man udvikler store og byrdefulde systemer.

Det Økologiske Råd er positive overfor udspillet. Det Økologiske Råd er tilfreds med at regeringen bakker op om initiativet. Det er vigtigt at styrke tilliden til genanvendte materialer. Information i forhold til tv-apparater mv. bør udbredes til andre produktgrupper. Der er mangel på viden om produktgrupper.

Dansk Affaldsforening har fremsendt en række foreløbige overvejelser over de af Kommissionen skitserede løsninger, herunder nedenstående. Dansk Affaldsforenings vurdering er, at de udfordringer der er, er, at affaldsbehandlere har ikke nem adgang til information om tilstedeværelsen af problematiske stoffer, at affald kan indeholde stoffer som ikke længere er tilladte i nye produkter, at end-of-waste regulering er ikke harmoniseret, hvilket giver usikkerhed om hvordan affald bliver til nyt materiale og produkt, samt at reglerne for at

afgøre hvilket affald og hvilke produkter, der er farlige er ikke harmoniseret godt, hvilket påvirker muligheden for optag af genanvendte materialer. Dansk affaldsforening vurderer, at i forhold til information om tilstedeværelsen af problematiske stoffer vil det være hensigtsmæssigt at gøre brug af det kvalificeringsarbejde, der er foretaget under REACH, hvor der er taget aktiv stilling til, hvilke stoffer vi vil tillade i produkter. Kandidatlisten og begrænsningslisten vokser løbende og vil kunne give kvalificeret svar på hvilke stoffer der er uønskede. Dansk affaldsforening finder det vigtigt at fremme viden om indholdet af stoffer i værdikæden. Det lægger sig i øvrigt op ad selve ånden i REACH-reguleringen med videntransfer i værdikæden. I forhold til at skabe lige konkurrence mellem virgine og genanvendte materialer kan man tage afsæt i danske erfaringer indenfor risikovurdering, miljøvurdering og samfundsøkonomiske vurderinger for eksempel med hensyn til genanvendelse af slagter fra affaldsenergianlæg. Det kan være oplagt at vælge samme tilgang for andre store affaldsstrømme. I forhold til lige konkurrence mellem artikler produceret i EU og importerede produkter er det undergravende for hele REACH, at der er så dårlig viden, kontrol osv. med artikler importerede artikler. Man må bakke op om en tilgang, der sikrer at der kun kommer artikler, der opfylder EU's krav på det europæiske marked og dermed i den europæiske affaldsstrøm. RoHS-direktivet, som forbyder en række stoffer i elektronik har været en af de mest effektfulde reguleringer, som så vidt vides også har smittet af på resten af verdens produktion af elektronik. Ecodesign-direktivet mangler fortsat at vise, at det kan levere noget i forhold til genanvendelse, ligesom vi ikke ved, om de nye krav til producentansvarsordninger kan have nogen effekt, selvom vi nok er tvivlende. Derfor mener Dansk Affaldsforening, at der skal arbejdes med at stille specifikke krav til langt flere produktgrupper med hensyn til indholdsstoffer. Dansk affaldsforening havde gerne set en mere klar retning for de videre perspektiver i end-of-waste, herunder ikke mindst reguleringens samspil med REACH-reguleringen. Kommissionens indsats ser ud til primært at være undersøgende mht. den eksisterende anvendelse af end-of-waste reguleringen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne generelt vil være opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser meddelelsen om samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen velkommen. Analysen peger på væsentlige barrierer for en vellykket omstilling til cirkulær økonomi og flugter med danske synspunkter på udfordringerne. Regeringen er optaget af, at omstillingen til den cirkulære økonomi kommer i gang hurtigt og efterlyser i den forbindelse mere handling på EU niveau i form af konkrete initiativer til at imødegå de identificerede barrierer for gennemførelse af den cirkulære økonomi. For eksempel bør Kommissionen udarbejde "end-of-waste" kriterier på EU niveau for at sikre et ensartet indre marked, ligesom der specifikt bør ses på mulighederne for at harmonisere klassificeringen af farligt affald mellem de enkelte medlemsstater. Det er positivt, at der sker en bred involvering af interessenter, men den må ikke stå i vejen for udviklingen af redskaber, der kan håndtere de identificerede barrierer.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.